

UPPVIDINGE FÅGELKLUBB

informerar

Ansvarig utgivare och redaktör: Rolf Lilja

Layout: Ulf Arfvidsson

Hemsida: www.braas.se/uppvbird/

E-post: uppvidinge.fagel@braas.se

Klubbtidningen utkommer med två nummer per år. Den finns även att läsa på hemsidan under fliken Arkivet - Klubbtidningen

Bidrag till tidningen skickas per

E-post eller brev till Rolf Lilja
Sjösåsvägen 16, 36042 Braås

Nästa nummer kommer ut i
januari/februari 2010

Fågelsång

När detta medlemsblad når er står hösten för dörren och kikar man lite längre fram kan även skönjas en vinter. Med andra ord, det är dags att ta fram och besiktiga raggsor, långkalsingar och mamelucker. Förmodligen kommer dagar då det känns nästan motbjudande att gå ut men ändå finns känslan att man vill uppleva fåglar. För att hålla hjärnan i trim, vad gäller fågelsång, är man vid denna tid nästan helt hänvisad till läten inspelade på CD. Ett trevligt tidsfördriv, som man kan ha nytta av när man sedan hör fågeln ute i fält, är att under den mörka tiden lyssna till läten och försöka hitta de komponenter som är mest karakteristiska hos respektive art.

Fågelsång är något som alltid fascinerat människor. Är man naturintresserad och ofta ute i skog och mark görs ett automatiskt stopp när man hör en sångstrof som man inte riktigt känner igen. Som människa upplever vi fågelsång som något att njuta av medan det för fåglarna främst är en viktig funktion för att markera revir. Sången talar om för alla andra hanner av den egna arten att "Här är det upptaget". Det är oftast svårt för en främmande hane att ta över ett redan besatt revir. Däremot kan han kanske klämma sig in mellan två revir eller slå sig ner i utkanten av ett revir som gränsar till en biotop av andrasortering. Intensiteten i sången kan ge en nyanländ hane information om det är någon idé att försöka sig på ett intrång. Sången är alltså ett mycket effektivt sätt för en fågelhane att annonsera sin närvaro. Det vet var och en som promenerat i skogen en vårdag. Man kanske inte ser så många fåglar, men hör desto fler. Hur ofta får man inte, som ornitolog, frågan: "Jag hörde en fågel igår...vad kan det ha varit". Hur skiljer man alla dessa olika arter?

Lyssna efter hur lång strofen är. Är den utdragen likt en porlande vårbäck som hos en trädgårdssångare eller kort och pressad som hos en buskskvätta.

Upprepar fågeln i stort sett samma strof som hos en silverklingande blåmes, en vemodig lövsångare eller en sömnigt tjugig sävsparv.

Varierar den sitt motiv en smula som en knarrigt hackade näktergal, en sandpapperssträv stenskvätta eller en småpratande domherre? Eller varierar den sig bortom vad man kan överblicka som de båda ekvilibristerna kärr- och härmsångare?

Hurdan är klangfärgen – ljuvligt klar och lite vemodig som en rödstjärt, mjuk som en trädlärka eller gnisslig som en stare?

Hur stort är tonomfånget – håller den mest till i nedre mellanregistret som en koltrast eller växlar den mellan djupa och gällare, skarpere toner som en taltrast?

Vilket tempo håller fågeln? Är det som ett musikaliskt fantiserande, först några höga kvittertoner följt av en utdragen skälvande, dallrande koloratur som hos rödhaken, taktfast som en sågande svartvit flugsnappare eller pingpongstudsande som en mindre flugsnappare? Är tempot malande som en gransångare eller skyttlande som en flodsångare eller letar fågeln kanske efter sitt tempo som rörsångaren?

När sedan våren och utesången kommer, kan kanske dessa exempel vara till viss vägledning när man står och lyssnar till ett obekant läte och förhoppningsvis underlätta artbestämningen.

Rolf Lilja

Ungernresan

I detta tolvsidiga nummer ges en utförlig rapport om resan. Varje litet sällsynt inkommande fågelljud genom den nervevade sidorutan medförde en snabb inbromsning och efterföljande skådning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Rubrik	Sida
Fågelsång	1
Vardagsfilosofi från Ekhörva	2
Orrinventering	2
En udda fågelokal u Uppvidinge	3
Libbhults äng	4
Vinterfågelskådning	5
Dagbok från Ungern	7
Program hösten 2009	12

2 Vardagsfilosofi från Ekhörva.

Tidig höst står för dörren och jag fylls av en blandning av glädje och vemod.

Glädje över tiden som återstår innan vintern gör sitt intåg, rika gåvor av svamp och bär i överflöd. Vemod över att ännu en sommar så hastigt har passerat. Men än jagar tornseglarna runt huset. Än övar ladusvalornas ungar sin flygfärdighet. Koltrastarna förser sig i körsbärsträdet. Men det blir allt tystare i snåren utanför och många är de fåglar som redan sökt sig söderut. De första tranorna har signalerat sin återfärd och jag vinkar adjö där jag sitter i mitt växthus och ser vindruvorna skifta färg. De mognar först i september och jag känner mig lite som barn på nytt i förväntan på julafton.

Detta år har vi Uppvidingar fått lära oss nya begrepp inom vindkraftens tidigare främmande vokabulär. Många turer och tyckanden om densamma, både offentligt och privat, har förts och många återstår säkert innan verken kanske står på plats.

Det jag personligen funderat mycket över är varför det alltid blir svart eller vitt i stora frågor. För eller mot. Varför kan inte dialogen ske med inbördes omtanke om alla berörda? Jag som försöker föra talan för alla de som inte kan göra sin röst hörd blir betraktad som motståndare till både utveckling och vindkraft. Bara för att jag förordar vad en del tycker är gammaldags tänkande som försiktighet, småskalighet och hänsyn till allt levande. Är jag en egoist när jag tänker på Uppvidingens storslagna mångfald istället för massproduktion av plastprylar i Kina? Energibehovet finns där stadigt ökande och grön el är bra, men till priset av vad? Hur lyckades vi minska vår energikonsumtion under tidigt 1970-tal men inte göra det idag?

Och vad är det vi människor har så bråttom till och varför måste det vara så stort och mycket av allt? Tror vi verkligen att störst och mest vinner? Vad är det som gör att vi inte kan motstå frestelsen att lystra till skapade behov av att konsumera mera? Behöver vi verkligen en ny pryl av senaste modell när den gamla fortfarande fungerar? Varför har vi så svårt att leva livet lite enklare?

Jag funderar ofta kring dessa frågor. För jag upplever att vi missar så mycket när vi jagar efter mer längre fram. Att sitta i min trädgård och dofta på blommorna låter kanske tråkigt för en del. Och jag skall villigt erkänna att det har tagit lite tid även för mig att till fullo komma till ro med helheten i just detta med att bara vara. Men vad är det för fel med att ha lite tråkigt ibland och bara vara? Är det något den stressade nutidsmänniskan behöver är det väl att pausa och reflektera över dagen.

Jag har förmånen att bo i ett hus som passerat 100 år i ålder. I trädgården finns en stenlagd gång som löper ner till en berså med jasmin och syren. Jag kan välja att se denna gång med intilliggande rabatter som enbart arbetsamt. Det skulle behövas både grävmaskiner och en mängd andra prylar för att få "ordentlig ordning" på den. Men jag kan också välja att sätta mig ner på en varm och mjuk stor sten och njuta av färgprakten och dofterna. Värmen från solen sticker på näsan och luften är full av bin, humlor, blomflugor och fjärilar. Alla förser de sig lyckligt av den nektar blommorna bjuder

på. Det är så tyst från mänskligt producerat ljud att prasslet från fjärilsvingar hörs genom surret från alla andra insekter. Över detta skådespel cirklar ormvråken och dess rop hörs över nejden. Svisch och ett vinddrag senare är tornseglaren i sin håla för att mata ungarna. Dessa luftakrobater som vida överstiger JAS-piloterna i flygskicklighet.

I samma stund känner tjänstemannen på sitt kontor i den stora staden att solen värmt rummet allt för mycket. Han låter den elektriska motorn driva ned markisen och riktar fjärrkontrollen mot klimatanläggningen för att sänka temperaturen i rummet till exakta 19 grader. Lysrören surrar i kapp med datorfläkten och skärmen flimrar. Han hämtar sitt nybryggda kaffe från kaffemaskinen i korridoren och sätter sig att skriva att markerna i Uppvidinge har "få eller inga motstående intressen" och därmed "är väl lämpade för vindkraft". Visst är det intressant hur olika man värderar en plats? Mitt hjärta klappar lite extra för Uppvidinge och därför kommer jag att fortsätta ifrågasätta mängden av planerade vindkraftverk och påtala värdet i den natur som breder ut sig i denna nordöstra del av Kronoberg. För någonstans tror jag att vi kan mötas i ett äkta svenskt lagom. Lagom många vindkraftverk som tar upp lagom mycket plats och på ett positivt sätt utvecklar kommunen och bevarar den lokala miljöns biologiska mångfald.

Soliga sensommarhälsningar från Ekhörva

Barbro Loborg

Orrinventeringen 2009

För att försöka få ett samlat begrepp över hur många betydande spelplatser, och var de finns, påbörjades under året ett samarbete med Växjö. Utöver den lokal som vi hade på vår inventeringslista har jag även kompletterat med årets rapporter, hämtade från SVALAN.

Växjö Fågelklubb har redan bestämt att fortsätta nästa år och jag tror att vi som varit ute detta år instämmer till fullo och gärna fortsätter med nya mossar. Förhoppningsvis blir vi ännu fler som inventerar under nästa år. Nedan har jag listat de lokaler i Uppvidinge där det rapporterats mer än 2 spelande tappar:

Horshaga fly, Åseda

Inventerare: Jonny Svensson och Rolf Lilja

Flera besök med som mest 12 spelande tuppar den 4 april.

Snålåsa fly, Åseda

Rapportör: Jonny Svensson

12 spelande tuppar 2 maj

Kamra fly, Nottebäck

Rapportör Rolf Lilja

10 spelande tuppar 3 maj

Träholmasjön, Nottebäck

Rapportör: Rolf Lilja

Flera besök med som mest 5 spelande tuppar 11 april

Mosse Utmarken, Juven, Åseda

Rapportör: Kenneth Gustavsson.

Flera besök med som mest 4 spelande tuppar 5 maj

Änghulta fly, Trasket, Lenhovda

Rapportör: Mikael Persson

3 spelande tuppar 2 maj

Ekhörva fly, Åseda

Rapportör: Mikael Persson

Minst 3 spelande tuppar 10 april

Hammarbybrännan, Lenhovda

3 spelande tuppar i samband med exkursion 28 mars

Källekulla mad, Lenhovda

Rapportör: Mikael Persson

2 spelande tuppar 4 april

Orrmossen, Åseda

Rapportör Kenneth Gustavsson

2 spelande tuppar 26 april

Långegöl, Juven, Åseda

Rapportör: Kenneth Gustavsson

Flera besök med som mest 2 spelande tuppar 10 maj

Ensam tuppar, eller spel som endast hörts, har rapporterats från följande lokaler:

Flogöl, Kylleskrub (Lenhovda), Heda (Herråkra), Skeppemad (Lenhovda), Naturreservatet Storasjö (Lenhovda), våtmark väster Horshaga fly (Åseda), Källedala göl (Lenhovda), Älsegöl, Juven (Åseda), Höljamossen (Älghult), Gröngöl (Älghult), Blågöl (Älghult), Möcklehulta fly (Lenhovda), Libbhults ängar (Nottebäck), Kaxebo, Juven (Åseda), Nymålen

(Älghult), Kulltorp (Älghult), Örås (Älghult), Ösjöbol naturreservat (Åseda) 3

Det finns ytterligare en intressant lokal, Storaflä ca 3 km SO Flybo, Åseda, som jag besökte 11 april. En skogsväg går längs västra sidan och under en sträcka på 1,5 km hördes spel från minst 4-5 olika ställen. Efter 1½ timmes misslyckade försök att ta sig ut på flytet fick jag ge upp pga oerhört blöta områden längs kanten. Jag vet därför inte hur bevuxet flytet är närmare centrum eller om det finns andra vägar för att komma dit. Har någon varit där eller har kännedom om lokalen, hör gärna av er?

Rolf Lilja

En udda fågellokal i Uppvidinge

Som många fågelskådare har upptäckt är oftast reningsverk spännande lokaler, framförallt där det finns lite öppet vatten under hela året. En sådan lokal är

Smådopping Foto: Steve Dahlfors

Lenhovda avloppsreningsverk. Det togs i drift 1974 och är dimensionerat för 2 500 personer och industriavlopp motsvarande 500 personer. Reningsverket kan behandla 100 m³ avloppsvatten per timme under normal drift och det dubbla under kortare perioder. Här följer en liten grov genomgång av reningsprocessen som, för Lenhovdas del, börjar i huvudpumpstationen ute vid 31:an. Efter ca 450 m passerar vattnet genom en rensskrub som har till uppgift att sila bort och tvätta det fasta som kommer med avloppsvattnet, dvs diverse material från framförallt toalett och hushåll. Därefter luftas det i ett sandfång och går vidare till tre olika biologiska reningssteg (kontaktluftningsbassäng, slamluftningsbassäng och en biosedimenteringsbassäng). Innan vattnet slutligen leds ut i dammarna går det även genom ett kemiskt reningssteg där man bl a fäller ut fosfor. Sedan passerar vattnet först den övre och mindre dammen för att därefter fortsätta till den större dammen som är den ur fågelsynpunkt mest intressanta. Från denna damm går i stort sett rent vatten vidare till recipienten dvs Byckebacken.

4 I anslutning till reningsverket finns också en deponering av trädgårdsavfall. Förra hösten fick jag en smärre chock då jag såg att längs ena långsidan av dammen schaktades för en ny infart till deponeringen och övriga tre sidor av var helt kala. All buskvegetation hade röjts undan och man hade täckt med slam längs hela slänten ner till vattnet. Hur skulle denna, i mitt tycke, kala inramning till dammen tas emot av fåglarna. Som tur var fanns i alla fall fortfarande vassruggarna kvar ute i vattnet. Till min glädje visade det sig att fåglarna påverkades väldigt lite av förändringen. På slänterna har det nu börjat grönska igen och vägen har blivit en utmärkt observationsplats. Så länge man sitter kvar i bilen tycks man inte störa alls.

Runt hela dammen växer mer eller mindre stora partier av kaveldun och i vattnet finns flera områden med säv och vass. På sensommaren är ca 90% av vattenytan täckt av gäddnate.

Vad gäller de följande fågelobservationerna är samtliga hämtade ur SVALAN. De första rapporterna är från 2005 men det var först 2006 som rapporteringen började ta fart. Anledningen till detta var säkert upptäckten att smådopping häckade på lokalen. Trots livlig verksamhet vid dammen blev det i år den fjärde lyckade häckningen i rad. Trots att det mest har förekommit korta, sporadiska besök så är det totalt 55 arter som rapporterats i anslutning till lokalen. Gräsand, knipa och kricka häckar och dessutom har iakttagits bläsand, snatterand och vigg. Mycket intressant är det senaste årets rapporter om rörhöna och sothöna. I år har även ett knölsvanspar hållit till i dammen hela våren-sommaren. Det finns även möjligheter att få se rovfågel i anslutning till dammen, bl a finns rapporter om sparvhök, brun kärrhök och bivråk. År 2007 fanns det flera skrattmåsar under en längre period i området men tyvärr ingen häckning och under senare år finns inga rapporter om arten. Lite ovanligare arter som iakttagits är t ex gulärta, stenknäck och i år sjungande rörsångare och gransångare. Under juli-augusti är det också ett rikt

fjärilsliv bland blommorna.

Då det alltid finns lite öppet vatten har bl a rödhaken här en bra övervintringslokal. Jag tror lokalen har potential att, under vintertid, hysa flera intressanta arter. Förhoppningsvis lockar detta till många vinterbesök vid den numera lättillgängliga dammen och dess omgivningar.

Rolf Lilja

Libbhults äng

Naturrestatet Libbhults ängar bildades 1971. I december 2005 togs ett beslut om utökning av reservatet med 36,5 ha. Den sammanlagda arealen är nu 73,5 hektar. Genom utökningen består reservatet i dag av nästan hela den areal åker och äng som tillhörde Libbhults säteri i början av 1800-talet.

Den 28 juni återinvigde landshövding Kristina Alsér reservatet. Uppvidinge fågelklubb blev inbjudna att medverka i dagens arrangemang tillsammans med ett fåtal andra föreningar. Fågelklubben ställde upp två bemannade stationer längs vandringsvägen genom reservatet. Det var en vacker sommar dag och många besökare passade på tillfället att besöka platsen. Klubben lämnade information om fågelskådning till intresserade och det fanns också tillfälle att titta på fåglar genom fågelkikare.

Kristina Alsér

Jan Alldén och Göran Carlsson tyckte att det blev en lyckad dag där föreningen fick tillfälle att berätta om sin verksamhet. Möjligen blev några av besökarna så intresserade att de blir medlemmar i föreningen.

Jan Alldén och Göran Carlsson informerar en besökare

VINTERFÅGELMATNING

Ett projekt - där ALLA kan vara med

Till hör du en av dem som tycker att vintern är en mörk, kall och livlös tid? Stänger du ytterdörren för att invänta vintern? Nedan följer lite tips på hur du kan liva upp de korta vinterdagarna och dessutom kanske rädda livhanken på 100-tals fåglar. Det handlar om vinterfågelmatning!

Varför ska man mata?

Vintern är ju det verkliga nålsögat för våra övervintrande fåglar och inom vissa arter dör en övervägande del av årsungarna under denna tid. Det är emellertid inte kylan i sig som är det stora problemet för fåglarna. Det är de korta och mörka vinterdagarna i kombination med dålig tillgång till mat. Genom vintermatningen ger man fåglarna möjlighet att få tag på lättåtkomlig och energirik mat, till en så liten energikostnad som möjligt. På så sätt undviker man en alltför stor dödlighet och kan glädja sig åt en fågelrik vår och sommar.

Några allmänna råd

Välj ut en skyddad plats för fågelbordet och matningen. Helst intill en buske eller liknande. (Med tanke på katter och andra rovdjur)

Mata i någon form av fågelbord - inte på marken. (Sprids fåglarnas spillning bland maten, sprids lätt sjukdomar bland fåglarna)

Placera inte fågelbordet för nära huset. (Med tanke på att fåglarna då lätt kan flyga mot fönstren)

Du kan mata med det mesta i matväg. Undvik dock salt och kryddor. Exempel på bra mat är fröer, bröd, ost, nötter (inte salta), talg, frukt och bär. Sätt gärna ut ett litet fågelbad som du håller med vatten.

Lämplig tid att mata kan vara mitten av november till slutet av mars. Eller tills insekterna börjar vakna till liv.

Det är viktigt att mata regelbundet utan att göra längre uppehåll. Risken är då stor att man lurar fåglarna att stanna kvar. Upphör mattillgången kan det bli katastrof!

Kommande vinter

Kommande vinter 2009/2010 fortsätter vi att försöka räkna alla våra trädgårdsgäster. Detta för att få en bild av hur vintermatningen fungerar och hur många fåglar, eventuellt även däggdjur, som kommer på besök i våra trädgårdar.

Vi har valt ut fem veckor som speciella "räkneveckor", se bif blankett. Var extra observant under respektive vecka och håll din matningsplats under uppsikt under en eller ett par timmar. Det är enkelt att vara med. Du skriver ner de arter som du ser under perioden och dessutom notera det högsta antal av de olika arterna som du ser samtidigt.

Tänk på att en blåmes som under dagen besöker ditt fågelbord 20 gånger, bara är en blåmes. Därför är det viktigt att räkna just de blåmesar som uppehåller sig samtidigt vid matningsplatsen.

LYCKA TILL!

(Kopiera eller klipp ur denna sida. Notera dina observationer i tabellen på baksidan)

Vad har du vid fågelbordet?

Den gångna vinterns räkning vid fågelbordet blev betydligt bättre respons på än det vi hade för fyra år sedan. Totalt skickade elva medlemmar in rapporten. Stärkta av detta tycker jag vi fortsätter även denna vinter. En utförligare redovisning kommer efter nästa vinter då jag har två år att jämföra med.

Vinterfågelmätning 2009/2010

Namn:

E-post:

 Kontakta mig
för medlemskap

☐

Adress:

v 52	Antal	v 01	Antal	v 03	Antal	v 05	Antal	v 07	Antal
Sparvhök		Sparvhök		Sparvhök		Sparvhök		Sparvhök	
Fasan		Fasan		Fasan		Fasan		Fasan	
Tamduva		Tamduva		Tamduva		Tamduva		Tamduva	
Ringduva		Ringduva		Ringduva		Ringduva		Ringduva	
Turkduva		Turkduva		Turkduva		Turkduva		Turkduva	
St. hackspett		St. hackspett		St. hackspett		St. hackspett		St. hackspett	
M. hackspett		M. hackspett		M. hackspett		M. hackspett		M. hackspett	
Sidensvans		Sidensvans		Sidensvans		Sidensvans		Sidensvans	
Gärdsmyg		Gärdsmyg		Gärdsmyg		Gärdsmyg		Gärdsmyg	
Rödhake		Rödhake		Rödhake		Rödhake		Rödhake	
Koltrast		Koltrast		Koltrast		Koltrast		Koltrast	
Björktrast		Björktrast		Björktrast		Björktrast		Björktrast	
Svarthätta		Svarthätta		Svarthätta		Svarthätta		Svarthätta	
Kungsfågel		Kungsfågel		Kungsfågel		Kungsfågel		Kungsfågel	
Stjärtmes		Stjärtmes		Stjärtmes		Stjärtmes		Stjärtmes	
Entita		Entita		Entita		Entita		Entita	
Talltita		Talltita		Talltita		Talltita		Talltita	
Tofsmes		Tofsmes		Tofsmes		Tofsmes		Tofsmes	
Svartmes		Svartmes		Svartmes		Svartmes		Svartmes	
Blåmes		Blåmes		Blåmes		Blåmes		Blåmes	
Talgoxe		Talgoxe		Talgoxe		Talgoxe		Talgoxe	
Nötväcka		Nötväcka		Nötväcka		Nötväcka		Nötväcka	
Trädkrypare		Trädkrypare		Trädkrypare		Trädkrypare		Trädkrypare	
Nötskrika		Nötskrika		Nötskrika		Nötskrika		Nötskrika	
Skata		Skata		Skata		Skata		Skata	
Nötkråka		Nötkråka		Nötkråka		Nötkråka		Nötkråka	
Kråka		Kråka		Kråka		Kråka		Kråka	
Kaja		Kaja		Kaja		Kaja		Kaja	
Järnsparv		Järnsparv		Järnsparv		Järnsparv		Järnsparv	
Stare		Stare		Stare		Stare		Stare	
Gråsparv		Gråsparv		Gråsparv		Gråsparv		Gråsparv	
Pilfink		Pilfink		Pilfink		Pilfink		Pilfink	
Bofink		Bofink		Bofink		Bofink		Bofink	
Bergfink		Bergfink		Bergfink		Bergfink		Bergfink	
Grönfink		Grönfink		Grönfink		Grönfink		Grönfink	
Steglits		Steglits		Steglits		Steglits		Steglits	
Grönsiska		Grönsiska		Grönsiska		Grönsiska		Grönsiska	
Gråsiska		Gråsiska		Gråsiska		Gråsiska		Gråsiska	
Domherre		Domherre		Domherre		Domherre		Domherre	
Stenknäck		Stenknäck		Stenknäck		Stenknäck		Stenknäck	
Gulspurv		Gulspurv		Gulspurv		Gulspurv		Gulspurv	
Ekorre		Ekorre		Ekorre		Ekorre		Ekorre	
Kanin		Kanin		Kanin		Kanin		Kanin	
Hare		Hare		Hare		Hare		Hare	
Rådjur		Rådjur		Rådjur		Rådjur		Rådjur	
Räv		Räv		Räv		Räv		Räv	

Övriga anteckningar (t ex vad du matar med):

Rapporten insändes senast 31 mars till:

Rolf Lilja

Sjösåsvägen 16

360 42 BRAÅS

e-mail rolf.lilja.braas@telia.com

Dagbok från fågelresa till Ungern 17 – 24 maj 2009

Söndag 17 maj

Sju medlemmar från Uppvidinge fågelklubb åker från Eketerminalen med två bilar. I Lund hämtade vi upp Thomas och alla åtta åkte vidare till Sturup. Vi reste med WizzAir och det var billigt, snabbt och effektivt. Avgång prick 14.00 trots att planet kom in med passagerare 13.30. Landade i Budapest ca 15.30 och vid 16.00 hade vi fått våra väskor. Vår förbokade minibuss var inte lika "vältrimad", det tog en timma innan den var klar att åka vidare med, men den var helt OK, rymlig och fräsch. Vi körde väg M3 österut och vek av mot Debrecen och Hortobagy på väg 33. Vid en matpaus vid ett tankställe längs vägen såg vi tofslärka riktigt nära.

Hortobagy, vårt mål, är en liten ort på ungerska pusan, och vid 20-tiden var vi framme och hittade vårt värds- hus bakom turistinformationen. Ett storkpar bodde på taket. Våra rum var enkla och slitna men rena. Balkong åt gatan, men den var reserverad för hussvalorna. I gatu- planet fanns en pub och det blev en öl innan sängdags, kostnad 300 forinter, ungefär 12 kronor. Vi gick också en kvällspromenad till den gamla niovalvsbron som är Ungerns äldsta och lyssnade på cikador och stink- paddor. De senare så högljudda att de dränkte alla eventuella nattsångare.

Måndag 18 maj

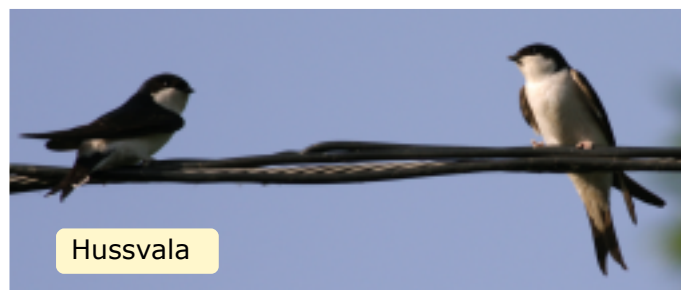
De mest morgonpigga var ute klockan 6 och skådade vid dammarna i närheten söderut. Andra vaknade något senare av turkduvor, sydnäktergal och gråsparvars låt och sommargyllingen flöjtade på bakgården. Frukosten bestod av omelett med bacon, bröd och te som ingick i

rumshyran, 16 euro per natt. I turistinformationen köpte vi naturreservatpass och vi fick kartor och blev informerade om vilka områden som ingick i tillståndet.

Första utflyktsmålet med bussen blev fiskdammarna Hortobagy – halastó. Området består av grävda dammar för karpodling med vägar och stigar kors och tvärs och är över 2000 ha stort. En liten tågbanan för turister och fågel- skådare går en sträcka på några kilometer ut i området, men den första turen gick mitt på förmiddagen, alldeles för

sent för oss. Fågeltorn gjorde det möjligt att se ut över vassar och låga buskage.

Vi såg flera hägerarter, gråhäger, ägretthäger, purpur- häger och natthäger. Storskarv och dvärgskarv flög över oss. I vassarna hörde vi rör-, säv-, vass- och trastsångare och pungmes och skäggmes var vanliga. Sommargylling, sydnäktergal och gök hörs här och där och brun kärrhök svävade över vassen. Stinkpaddorna

Padda

var igång här också och vi kunde se hur de blåste upp bubblor vid öronen.

På eftermiddag besökte Margareta och jag ett naturrum om reservatet som fanns i anslutning till turistinformationen. Efter lite vila blev det ungersk gulaschsoppa för 1100 forint, cirka 44 SEK.

Aftonfalk

Skäggtärna

Natthäger

Turkduva

Purpurhäger

Skedstork

Styltlöpare

Kvällsturen gick till Szálkahalom, österut från Hortobagy mot Debrecen. Området är gräsbevuxen stäpp med milsvid sikt. I en dunge med tallar häckade en råkkoloni som stod för kvällens konsert. Vilket liv!! Aftonfalk och tornfalk häckade i skydd av råkorna. I ett sankt område såg vi ägretthägrar och skedstorkar och en styltlöpare kom flygande över oss. Vi fortsatte med bussen till ett fågeltorn en bit österut. Där sjöng kaveldunsångare i vassen vid vägkanten. En snabb bil, Jaguar, förskräckte oss med sin höga fart på den spikraka vägen. Kvällen avslutades som vanligt med genomgång av dagens arter.

Tisdag 19 maj

Vi vaknade klockan 4 till morgonens orkester, först kom sydnäktergal, sen turkduvor följt av gråsparvar och pilfinkar och sist hundar och tuppar. Halv fem var vi åter på väg till dammarna vid Hortobagy-halastó. Vi såg molnen torna upp sig i väster och solen gå upp röd i öster.

Göran C spådde vädret:

Solen går ner röd – torkar natten. Solen går upp röd – väter hatten. Vilket visade sig stämma.

Minnesvärda observationer från morgonen: Blåkråkan vi såg flyga i medljus, skäggmesarna med sitt metalliska ljud i vassen, vitögd dykand på vattnet, rallhäger, natthäger, silkeshäger, skäggtärna och svarttärna, många brun kärrhök, 2 styltlöpare och vitstjärnig blåhake på vägen framför oss (Thomas hade verkligen ögonen med sig). Tillbaka vid värdduset för frukost vid 9.30. Omeletter, korvar eller kallskuret smakade gott.

Iväg ut på pustan för att leta stortrapp där Rolf fått tips att de ska finnas. Men regnet kom och när asfalten tog slut och lervägen tog vid var det omöjligt att styra bussen. Vi fick skåda från bussen – stanna Göran,

Svarthakad buskskvätta

Gulhämpling

hördes ofta. Vi såg svarthakad buskskvätta, steglits, kornspärv och många ormråkar. Det småregnade och åskan mullrade hela tiden.

Efter gulaschsoppa och frukt i tokajer gjorde vi ett nytt försök att hitta stortrapp. Vi körde samma mycket guppiga väg som på förmiddagen mot byn Nagyivan. Terrängvägen var fortfarande ofarbar och vi körde vidare fram till byn. Svartpannad törnskata, tofslärka och klockgrodor spelade. Herdarna kom hem med fårhjordar och kor. Vi räknade storkbon som fanns på nästan varje lyktstolpe, 10 – 15 bebodda bon i rad. Vi visade bild på stortrapp för några barn i byn och de bekräftade att det skulle finnas ute på slätten men utom synhåll för oss. När vi körde hemåt i skymningen såg vi en minervauggla på en stolpe.

Onsdag 20 maj

Väckning kl. 4.00 idag också. Sydnäktergalen var redan igång. Avresa 4.30 mot Zemplenbergen i norr. Första stopp blev när Rolf fick syn på en härfågel i en trädgård. Vägbanken var full av myror och där gick härfågeln och åt sig mätt. Andra stopp blev när vi såg en turturduva och en törnskata på en teleledning. Vi kom upp i kuperad bokskog där det fanns iordningställda grillplatser. Där såg vi bl.a. försärlan nötväcka,

Turturduva

stenknäck och svarthätta. Vår medhavda frukost äts på en grässlutning där salvian blommar. Thomas upptäckte en höksångare och vi hörde taltrast.

Den fortsatta färden gick

genom mycket vacker natur, omväxlande lövskog och öppen betesmark och åkrar. Små prydliga byar med skyddshelgon och liknande "totempålar" snidade i trä framför husen. Det odlades mycket grönsaker och blommor i trädgårdarna. På fälten fanns nyuppkommen

Ekoxe

Svart stork

majs, solrosor och paprika (gissade vi). Vid ett stopp vid en liten bäck såg vi en strömstare som drog iväg. Efter en stund kom den tillbaka och flög in under bron. Fläderbuskar på stam står i långa rader på fälten. Just då var de översållade av stora vita blommor. Troligen skulle bären användas till saft och sylt.

Andra frukost blev det i en ekbacke där ekoxarna svärmade. Balkanspetten visade sig vara en större hackspett, dessutom spillkråka, gärdsmyg och många sångare. När det blev dags att leta efter ett matställe var det lättare att hitta svarta storkar. Men i Etterem hittade vi en restaurang som serverade oss en god måltid. Två mindre skrikörnar, flera ormråkar och en bivråk såg vi nedanför en hög klippa där det låg en gammal borg högst upp.

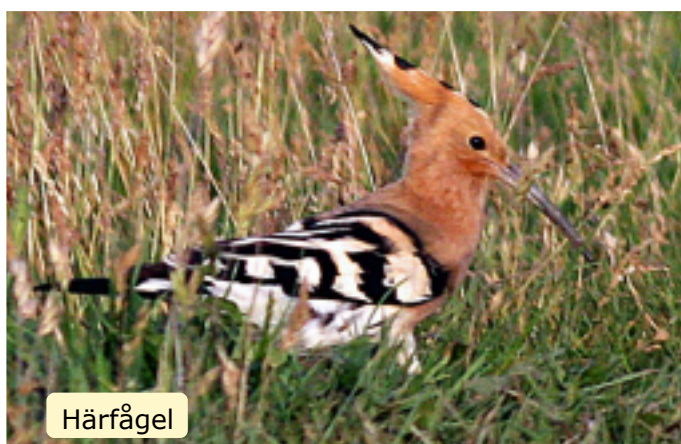
Torsdag 21 maj, Kristi himmelsfärdsdag

Margareta och jag tog sovmorgon medan killarna letade stortrapp vid Nagyivan. De kom lyckliga tillbaka och hade sett en flygande stortrappshona.

Efter frukost besökte vi herdemuseet i byn som berättade om de olika herdarnas liv på pustan. Svinaherdarna var lägst i rang, därefter kom fåraherdarna, sen herdar för kohjorden och högst var hästherdarna.

Nästa excursionsmål blev Darassaoområdet där vi hoppades hitta örnar och rovfåglar. Klart väder och 28 grader varmt. Vi stannade vid en råkkoloni. Bredvid fanns ett område där man arbetade med skördad vass som bereddes för att användas till taktäckning. Vi hade också sett på herdemuseet att man använde vass till "herdehus" ute på Pusztan.

Tomas ropade stopp mitt i trafiken och hade fått syn på

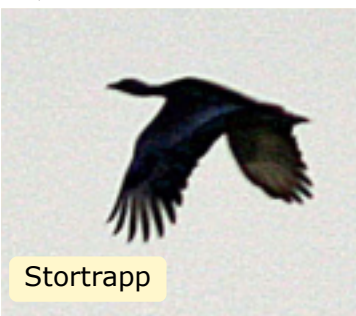
Härfågel

Svart stork i sikte

en örnvråk men den hade försvunnit när vi kunde stanna och Jonny såg en flygande härfågel. Vi stannade vid ett fågeltorn, där vi bland annat såg ett ängshökspår, en spelflygande bivråk, hägrar, tranor och storkar.

Mycket händer och vi blir sena till lunch i Hortobagy.

Stortrapp

För första gången var maten inte toppen. Vi trodde vi åt fläsksvålar i strimlor men det visade sig vid översättning att det var komage – en ungersk specialitet som vi inte kan rekommendera. Efterrätten, pannkakor med någon nötröra

var inte heller så god. Men ölet var bra.

Framåt kvällen åkte vi igen till Nagyivan för att försöka få se stortrapp. Men vi fick nöja oss med en fin härfågel på vägen framför bilen och ca 20 aftonfalkar i en råkoloni. Falkar och råkor gjorde gemensamt en insats

Tornuggla

och körde iväg en duvhök under stort oväsen. Vi hörde vaktel ute på slätten. Sist men inte minst fick vi en skymt av tornugglan som bodde i gravkapellet torn.

Fredag 22 maj

Tidig väckning och avresa norrut mot Bükk

nationalpark. Göran körde och Torbjörn läste karta. Första stopp hade vi när vi kommit upp i bergen, en sluttande äng full med blodnäva. Frukost intogs på en bänk vid skogskanten. Naturen bestod av branta sluttningar med ekskogar. Svarthätta, grönsångare, gransångare, koltrast, stare, blåmes, trädpiplärka, mindre hackspett och trädgårdsträdskrypare fanns i eckbacken.

Andra stoppet blev vid randen till en djup dal. Där fanns två ugnar typ milor där man brände kalk - "limestone".

Stopp tre var vid ett turist-ställe med marknadsplats och caféer. Svart rödstjärt poserar på en mur och vi tar en

cappuccino. Vi fortsatte en häftigt smal väg genom en vacker bergsby. Stoppade för fjärde gången vid byns slut och gick uppför en sluttande skogsstig med rinnande vatten vid sidan. En man sov i skuggan på en slänt. Forsärla, gärsmyg, grönsångare, taltrast bland gullpudra, pestskräp, skelört och murgröna.

Vägen blev smalare och bokskogen stod tät. Svart-hätta och gök sjöng. Skogsarbetare med häst och vagn fick med teckenspråk visa hur vi skulle fortsätta. Vägen var nog mer lämpad för hästkörning än med buss

men vår chaufför tog oss och bussen till en skidanläggning. Vi åt en andra frukost i backen och lyssnade till mindre korsnäbb, gärdsmyg, mindre flug-snappare och svartmes. Stopp ropade Thomas - han hörde brandkronad kungsfågel i gran- och lövskogen. Alla fick se denna vackra lilla fågel då Thomas lät sin mobil spela upp en rivaliserande kungsfågel. Men var höll rovfågeln till, trots bra sikt såg vi inga. Sen lunch blev på Fogádo Fagyizó i Harsany. Glada krögare ringde in engelsktalande förstärkning – dottern? God prisvärd mat. Jan blev äntligen förstådd och fick sitt "tea" efter maten.

På väg hem stannade vi vid en kraftledning 1 mil väster om Tiszafür på vägen mellan M3:an och Hortobagy. I en kraftledningsstolpe fanns en byggd "låda" som tjänade som bo åt två tatarfalkar. Vi kunde inte konstatera om det fanns ungar i boet, men falkarna såg vi från vägen. Det satt också en blåkråka på en tråd.

Lördag 23 maj

Bussen gick nu till fiskedammarna vid Egyek. Höga vassar skymde sikten runt dammarna utom på några ställen. Det blåste rejält. Vi såg brunand, skäggdopping, vitögd dykand, dvärgskarv, ägretthäger och hörde trastsångare. En trolig vessla pilade in i vassen. En vakt upplyste oss om att vi var på förbjuden mark, vårt pass var inte giltigt vid dessa dammar. Men i den här blåsten var det inte så intressant att vi kostade på oss den extra kostnaden.

Vi åkte vidare till Feketeret, ett slättland som var soligt, hett och blåsig. Platsen tycktes först ointressant men plötsligt upptäckte Thomas att fåglarna i luften var biätare. Vi hade råkat hamna vid en

Stjærtmes

Zemplénbergen i nordöstra Ungern bjöd på storslagen natur med branta bergsidor och bokskog

sandbank där runt 30 biätare hade sina bohålor tillsammans med backsvalar. Fåglarna flög upp över kanten på branten och stod stilla i blåsten. Kanske flög maten in i den öppna näbben med vinden. Gångarna in till bohålan kan vara 1 – 2 meter lång. Vilka fantastiskt vackra fåglar! Detta var absolut en av höjdpunkterna på resan. Strax väster om Hortobagy låg en djurpark med pustans olika husdjur och raser. Där fanns olika pälsgrisar, getter, får, bufflar, hästar och kor, vallhundar och hönsfåglar. Vid den gamla bron fanns en marknadsplats där man kunde köpa liknande saker som finns på svenska marknader. Marknaden har funnits på den här platsen i många år men upphörde under kommunisttiden och har sedan återupptagits.

Biätare

Vid åttatiden på kvällen gjorde vi ett nytt försök att få se tornugglan i Nagyivans lilla gravkapell. Det var åskväder en bit bort över pusan. Flera gånger tittade ugglan ut i öppningen i kyrktornet. När skymningen började tättna kom den äntligen utanför gluggen och satt där en stund innan den försvann in i tornet

igen. Kanske ville den visa att den uppskattade vårt intresse eller var det åskvädet som avskräckte eller hade den haft en lyckad jakt tidigare natt och lagt upp förråd.

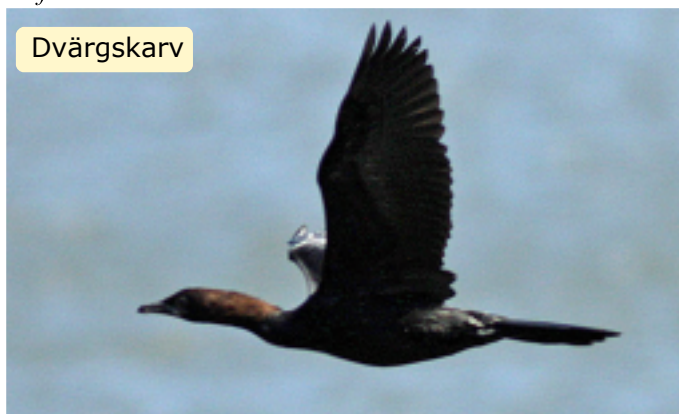
Vid den sista genomgången av dagens arter kom vi upp till 149 arter som vi sett eller hört under veckan. En kattuggla tillkom på nattkvisten? Och slutresultat 150 arter – inte illa.

Söndag 24 maj Hemresedag.

Hemresan gick enligt planerna. Start klockan 6 från Hortobagy och framme i Braås vid 18-tiden. I Ungern blev det totalt 180 mil med hyrbilen. Det regnade i Skåne när vi landade men i Småland var det vackert sommarväder. En lärorik och minnesvärd resa var slut.

Deltagare Rolf Lilja, Jan Alldén, Jonny Svensson, Torbjörn Gustavsson, Margareta Nevstedt, Göran Carlsson, Thomas Hultqvist och dagboksskrivare Marianne Arfvidsson

Foto: fåglar Thomas Hultqvist, övrigt Marianne Arfvidsson

Dvärgskarv

Uppvidinge Fågelklubb

Sjösåsvägen 16, 360 42 BRAÅS

STYRELSE

Ordförande: Jan Allén

Näsby 360 70 LENHOVDA

E-post: allden.jan@telia.com

Tfn 0474-35020

Mob 070-3037138

Vice ordförande: Göran Carlsson

Ringvägen 14 360 75 ALSTERMO

E-post: goran.elisabeth@telia.com

Tfn 0481-61533

Mob 070 -2321235

Sekreterare: Rolf Lilja

Sjösåsvägen 16 360 42 BRAÅS

E-post: rolf.lilja.braas@telia.com

Tfn 0474-30716

Mob 0733-107595

Kassör: Jonny Svensson

Nålgatan 5 360 70 ÅSEDA

E-post: jonny.svensson@netatonce.net

Tfn 0474-71525

Mob 076-1063668

Ledamot: Marianne Arfvidsson

Lejens väg 24 360 42 BRAÅS

E-post: marianne@kronobergare.se

Tfn 0474-30463

Mob 070-2705503

Ledamot: Torbjörn Gustavsson

Åmatorp Jogård 360 73 LENHOVDA

E-post: tg@globalnet.net

Tfn 0474-24045

Mob 0474 28788

Ledamot: Margareta Nevstedt

Timmervägen 1

360 71 NORRHULT

E-post: margareta.nevstedt@swipnet.se

Tfn 0474-411 22

Mob 0707-421006

REVISOR

Gunnar Bylow

Botillabo 360 75 ALSTERMO

MEDLEMSAVGIFT 2010

Över 20 år 50:-

Under 20 år 10:-

Familjemedlemmar

10:-

Många av er passar på att ge en extra penninggåva av varierande slag. Styrelsen tackar för denna givmildhet.

KLUBBEMBLEM

Återigen vill vi påminna om vårt tjugåriga klubbemblem för Uppvidinge Fågelklubb. Priset är subventionerat för alla medlemmar och kostar därför endast 50:- / st + porto. Ring Jonny Svensson på tel. : 0474-71525 så skickar han ett omgående. Emblemet är lämpligt att sy fast på jacken, skjortan eller liknande. Finns även att köpa på årsmötet.

Har ni några önskemål eller synpunkter vad gäller fågelklubbens arbete, hör gärna av er till någon i styrelsen.

LJUDINSPELNINGAR

Finns att lyssna på under fliken Fågelobsar på hemsidan

Program hösten 2009

Lördag 19 september kl. 08.00

Rundtur bland nya och gamla brännor.

Vad hände sen? Vi samlas kl. 08.00 vid Statoil, Lenhovda

Ledare: Torbjörn Gustavsson **Kontakttn:** 0474-240 45

Lördag 31 okt – Söndag 1 nov

Allhelgona-race

Upplägget är precis som tidigare år. Alla arter ska rapporteras och vi börjar 00.00 lördag 31/10 och slutar 24.00 söndag 1/11.

Deltag helt efter egen förmåga och tid. Kom ihåg att denna helg är kungsfågeln lika viktig som kungsörnen. Meddela gärna mig om du tänker vara med, så vi ser vilka områden vi täcker. Jag kan själv rekommendera detta som en utmärkt aktivitet att kombinera med t ex trädgårdsarbete. Förra årets idé med en gemensam samling på lördagskvällen blev mycket lyckad. Vi återupprepar detta koncept i år och samlas i Braås (Sjösåsvägen) kl 18.00 för att inta en mustig soppa till självkostnadspris. Samtidigt går vi igenom vad vi sett under dagen och smider planer inför söndagen. Vad gäller lördagskvällen anmälan senast 26 okt

Ledare: Rolf Lilja **Kontakttelefon:** 0733- 10 75 95

Lördag 30 januari, 2010 kl. 08.00

Holkspikning

Vi samlas i slöjdsalen, Alstermo (Mötesplats Alstermo) kl 08.00 och håller på fram till 12.00. Allt nödvändigt material finns på plats och trots att vi jobbar hårt finns det alltid utrymme för en paus, så glöm inte fikakorgen.

Ledare: Göran Carlsson **Kontakttn:** 070 23 21 235

Sidensvans

Rikligt med rönnbär ger en kall och snörik vinter säger bondepraktikan. Men enligt expertisen stämmer det inte. I år är det rekordmycket rönnbär åtminstone i våra trakter. Det är ett fantastiskt skafferier för många av våra fåglar främst för trastar och sidensvansar.

Sidensvansen häckar i norra Sverige men när det blir vinter drar de söderut och kalasar på rönnbären längs flygvägen. Finns det mycket rönnbär kanske de inte hinner ända ner till oss men vi kan väl hoppas att vi får höra deras härliga läte, som små plingande klockor i trädskronorna. Om rönnbären har frusit och börjat jäsa har det bildats alkohol i dem och fåglarna kan bli smått berusade. Vissa vintrar är flockarna av sidensvansar ovanligt stora. Då är det sidensvansar från norra Ryssland som invaderar södra Sverige för att hitta föda.

Om vi människor ska använda rönnbär till sylt eller gelé ska man vänta att plocka dem till efter någon frostnatt, eller kan man lägga dem i frysen.

Foto: Jonn leffman (SOF-net royaltyfria foton, www.sofnet.org)